

ne ujema, kakor se to godi, kadar pišemo: z okna; ž njim; — zakaj bi se po fonitiki ne ravnali, temveč tedaj, kadar se ona s staroslovenščino zлага?

Naj mi bo še na koncu te rasprave dovoljeno, k svojemu prejšnjemu spisku nekaj dostaviti, kar se je preje pozabilo. Pod prepozicijo iz sem omenil, da se sliši: „zezuti, zežemati, zežvižgati“ m. iz-zuti, iz-žemati, izžvižgati. Pisati se imajo te besede pravilno tako: ize-zuti; ize-žemati itd., kakor se zraven „zezuti“ res tudi sliši, pa je popolneje, kot ono, tedaj tudi pisanja boljše vredno.

Janko Pajk.

Slovenska umetnost.

„Slovenske pesme“, složila in blagorodnemu gospodu Štefanu Kočevarju, dohtarju zdravilstva, c. kr. okrajnemu zdravniku, več učenih družb sočlenu in predsedniku narodne čitavnice v Celji posvetila brata dohtarja Benjamin in Gustav Ipavca. V Celji, založil Juri Tarmon, knjigotržec.

Iz Celja 6. listop. Σ. — Pred nami leži osem mičnih pesem, in sicer: 1. O polnoči (samospev). 2. Zvezda (čveterospev). 3. Pod lipo (čveterospev). 4. Budnica (kor) od dr. Gustava Ipavca, tekst od Davoriina Terstenjaka. V prvi vlada melanholični duh slovaških napevov, v drugi lepa lirična nježnost in lahkota, tretja v čistem slovenskem duhu složena, bi utegnila skoro narodna postati in se odmevati od Mure do Soče, četrta je krepak kor tudi v slovensko-narodnem glasu. — Dr. Benjamin Ipavic nam ponuja krasne plode svojega godbenega uma in sicer v prvi pesmi: „Zapušena“, besede Prešernove, mičen čveterospev, kateri se bode močno prikupil nježnemu spolu; — v drugi (tudi čveterospev) pod naslovom: „Domovini“, besede dr. Razlagove, veje duh goreče ljubezni do mile domovine, v tretji „Napitnica“ (kor), besede Krekove, duh nedolžne srčne radosti. Posebno unemala bode četrta: „Iliria oživljena“ (četverospev), besede Vodnikove, ker v njo je gospod skladatelj tako umno nabral glasove, kateri se zibljejo v slovenskih narodnih napevih. Ne rečemo preveč, da duha narodnih napevov sta razun slavnega Riharja najbolje dosedaj zapopadla brata Ipavca v svojih kompozicijah. Drugi naši domači skladniki, čeravno so nekatere dela njihove izvrstne, še so preveč napolnjeni z duhom talijanskega ali nemškega glasa, in pesmi so preumetno složene, zato tudi se težko obnarodijo, in le ostanejo lastina umnih in izurjenih pevcov.

Zunanja oblika je krasna iz znane Kleinove tiskarnice v Beču. Umno izpeljani obrazek (vigneta) predstavlja razvalino rifniškega grada, blizo ktereга sta slavna skladnika rojena. Napis naslovnega lista je z rudečimi in modrimi črkami napisan, tako da ima pevec slovenske narodne barve pred očmi. Cena je menda najfalejša med vsemi cenami enakih del, in mislim, da ne bode čez 60 ali 70 kr. prišla. — Po vsem tem priporočujemo te izvrstne pesme vsem slovanskim umetnikom in prijateljem petja, posebno pa Slovencom, kajti, ako se bode ta zberka ročno razprodala, namenita gosp. skladatelja drugo zberko v beli svet poslati.

Slavne urednike slovenskih in slovanskih časopisov pa prosimo, naj oznanijo veselo to prikazen slovenske umetnosti, ktero so posebno sorodni nam bratje Čehi in Hrvati čislati začeli.

Spomini.

III.

Na grobu Antona Olibana.

(Konec.)

Leta 1846 je prišel v Celovec v prvo leto bogoslovja, in moral je „eksternirati“, kakor več drugih prvega leta. Hitro si je pridobil ljubezen ne samo svojih tovaršev, temuč

tudi svojih učencov, samo en sam mu je bil čmrn in neprijazen, ker rajki ni hotel in ni mogel „jurare in verba magistri“, to se pravi, Oliban je včasih latinščino po svoje krojil, in ni hotel „mrlatiti“ — quod significat vernacule „wurstelu“.

Leta 1848, ko se je unela občna buna duhov, so njeni silni viharji pač tudi predrl v duhovščini tihotne zidovja, in kakor v drugih, so se v celovski pač tudi kovale „peticije“ — impiae memoriae! — In kakor drugod — na političkem polju — po takih negodnih mladičih — so tudi tukaj metali z bombami za komarjem, in s topovi streljali po mušicah — in spodili 18 bogoslovcov, takih mladih rogoviležev, ki se zdaj žalostno-milo smehljajo oni prešli dôbi. Med njimi bil je, se vé da, tudi naš Tone, kteremu je pa še posebna osebičnost k temu pripomogla.

Leto in dan je po Celovcu inštruiral in s tem si služil svoj kisli kruhek — pa tudi sladko ljubezen svojih učencov, kateri še zdaj hvaležni pomnijo svojega učenika. Čislani je bil kot učenik in priden, pošten, pameten mladeneč v marsikteri žlahni rodovini, kakor na pr. v že navedeni gospod dr. R., rajnega gospoda okrajnega komisarja Ž. in drugih. Ljubili in čislali so ga vsi, toraj si pa tudi prizadevali, storiti mu želje kar le mogoče: spraviti ga sopet v vrsto labodskih bogoslovcov, kar jim je tudi po dolgem letu po volji se zgodilo.

Pričujejo mi njegovi listi iz te dôbe, kako skrb je imel za svojega starega očeta, za svoje sestre, in kako silno se je trudil, doseči svoj namen, hrepenenje svojih domačih dovršiti. — Zdelal je, priden in umen, kakor je bil, lahko in srečno druge dve leti bogoslovja in za mašnika bil je posvečen 27. julija 1851.

Malo tednov potem je nastopil svojo prvo kaplansko službo v Št. Kancijan v tunski dolini na Koroškem. Menda je njegove prve sv. maše dan — tudi bil zadnji — prav — istinito veseli, njegovega življenja!

In kako bi zdaj pisal, kako zdaj začel? Tvoj dnevnik pred menoj leži, — ne — ne tvoj dnevnik — tvoja duša! — Vsaka misel, vsaki občut, vsa žalost, radost in skrb, upanje, in strah, — molitev, s katero si nastopil — oh! tako plašna, tako goreča — in sopet tako zaupljiva, ki si jo pisaje molil prvi večer v svoji tesni izbici — med ptujci ptujec; nisi nikoli ne mislil, da bi v druge roke pred druge oči utegnila priti, — pa tudi za druge, profane oči nikoli ni. Tolike nježnosti, tolike zaupljive vere, toliko plahega upanja, toliko blagih namenov! In spisaval si je svoj dnevnik dolge dolge leta — če ne večkrat čez dan — vsaj vsaki večer, in vse, vse — vsa duša njegova mi pred očmi stoji, in berem, kakor v odprtih bukvah, katerih črke ti lagati ne morejo. Vnet za vse, kar je lepo, žlahno, blago in sveto, si je prizadeval in se trudil na vso moč, — ali — kdo te bo sodil? — ako te Gospodova beseda tolažljivo oprostí: „duh sicer je voljan, al — truplo je slabo“; — včasih je moč le oslabela in „v družbi domači veseli“ si je živahen pevec kaki kozarček še več nalil — „in tud' popil“ — nikoli pa nisem slišal, da bi kdaj bil kaj nespametnega ali zasmehljivega bil počenjal; — vesel je bil, prepeval rad, pa — pika — črna — mu je ostala; — zakaj — ? — calumniare audacter, semper aliquid haeret! — Prišel je v Roje in Šmarje v labodski dolini, da je tam bližeje čast. gosp. Placidu Javorniku, temu veleučnemu rodoljubu pomagal — (kar je že kot bogoslovec storil) pri spisanju razlaganja sv. pisma, ktereга smo, žali Bog! le I. bukve dobili. Škoda! Ako bi se to delo v vsem tako dovršilo bilo, kakor so I. Mojzesove bukve — gotovo! noben narod nima in ne bi dobil take izvrstne popolnosti te dôbe. — Od ondot prestavljen v Šmarten pri Slov. Gradcu, kjer je poslovenil Štolcova „Oče naš“ — je prišel nazadnje k Materi Božji na jezeru, ali k „Fari“, kakor tû na Koroškem pravijo.

Kaj pa zdaj Tone? Pešal je čedalje huje in huje, fara